

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έργο: «Ενταξη παιδιών παλινοστούτων και αλλοδαπών στο σχολείο - για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

Επιμορφωτικό Σεμινάριο

*«Το σχολείο και η οικογένεια:
δημιουργώντας γέφυρες επικοινωνίας και συνεργασίας»*

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Δεκέμβριος 2007 – Ιανουάριος 2008
Βέροια, Εσπερινό Γυμνάσιο Βέροιας
Κουντουριώτη 8

Προβλήματα συμπεριφοράς και δυσκολίες μάθησης στο σχολείο. Τρόποι πρόληψης και αντιμετώπισης.

Γεωργία Βιτσιλάκη

κλινική ψυχολόγος-ψυχοθεραπεύτρια-
εκπαιδευτικός.

Όλα τα παιδιά μεγαλώνοντας αντιμετωπίζουν ορισμένα προβλήματα, τα οποία δεν έχουν, συνήθως, μια και μοναδική αιτιολογία που μπορούμε εύκολα να αναγνωρίσουμε. Τις περισσότερες φορές βιολογικοί, ψυχολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες αλληλεπιδρούν και το εμφανιζόμενο πρόβλημα είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης. Τα παιδιά δεν μπορούν πάντοτε να εκφράσουν καθαρά τα συναισθήματά τους, τις απογοητεύσεις τους, τις αγωνίες τους, τους φόβους τους, την εσωτερική τους ανασφάλεια. Όμως τα παιδιά διαθέτουν μια άλλη γλώσσα που οι μεγάλοι μπορούν και οφείλουν να μάθουν να την αποκρυπτογραφήσουν: τη γλώσσα της έκδηλης συμπεριφοράς. Μερικές μορφές συμπεριφοράς αντιπροσωπεύουν μια κραυγή ενός δυστυχισμένου παιδιού για βοήθεια.

Τα προβλήματα συμπεριφοράς συχνά υποδηλώνουν κακή επικοινωνία ή και την ύπαρξη βίας μέσα στην οικογένεια. Πολλά από τα προβλήματα έχουν παροδικό χαρακτήρα και με έγκαιρη παρέμβαση μπορούν να μειωθούν ή να μην ξαναεμφανιστούν.

Στο χώρο του σχολείου εμφανίζονται κάθε λογής προβλήματα: από το παιδί που κάνει φασαρία και εμποδίζει το μάθημα, το παιδί που δεν παρακολουθεί γιατί δεν μπορεί να συγκεντρωθεί ή γιατί δεν καταλαβαίνει, μέχρι το παιδί που κάποιο ελάττωμα ή μια σωματική αναπηρία το εμποδίζει να ενταχτεί ομαλά στην ομάδα της τάξης του. Τα πιθανά προβλήματα που παρουσιάζουν τα παιδιά στη διάρκεια της σχολικής τους ζωής είναι :

- *Άρνηση του σχολείου*
- *Κακή σχολική επίδοση*
- *Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες*
- *Δυσλεξία*

- *Διάσπαση προσοχής*
- *Υπερκινητικότητα*
- *Προβλήματα ομιλίας*
- *Προβλήματα συμπεριφοράς, όπως επιθετικότητα, ψέματα, κλεψιά, σκασιαρχείο*
- *Σωματικές παθήσεις, αναπηρίες ή μειονεξίες.*

Η εξελικτική διάσταση των προβλημάτων συμπεριφοράς και η σχέση της με τη θυματοποίηση από την οικογένεια και το σχολείο αξίζει ιδιαίτερη αναφορά, αφού σύγχρονες έρευνες καταγράφουν σημαντικά ζητήματα που δείχνουν τη σημασία της πρόληψης σε διάφορα επίπεδα, αλλά κυρίως μέσα στην οικογένεια.

Το απαραίτητο βήμα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζουν τα παιδιά είναι η *συνεργασία σχολείου-σπιτιού*. Η συνεργασία αυτή αποτελεί καθοριστική συνιστώσα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αφού η ανατροφή και η εκπαίδευση των παιδιών αποτελεί ουσιαστική λειτουργία τόσο για το σχολείο όσο και για την οικογένεια. Με την είσοδο του παιδιού σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα δημιουργείται αυτόματα ένα διπολικό σύστημα αγωγής, στο οποίο συμμετέχουν δύο ομάδες παιδαγωγών, οι οποίοι ασκούν αγωγή στο παιδί: οι γονείς ως φυσικοί παιδαγωγοί και οι εκπαιδευτικοί ως επαγγελματίες. Η επιτυχία στη διαπαιδαγώγηση, τη σχολική πορεία και την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων κατά τη σχολική αυτή πορεία εξαρτάται από τη γνήσια συνεργασία ανάμεσα στις δύο αυτές ομάδες παιδαγωγών. Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται τη βοήθεια των γονιών και οι γονείς τη στήριξη των εκπαιδευτικών.

Μια *κοινή προσέγγισ-παρέμβαση* που απευθύνεται και στα δυο αυτά συστήματα και που στοχεύει στην καλύτερη σχέση των δύο προς όφελος του παιδιού θα πρέπει :

- α. να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ οικογένειας, σχολείου, παιδιών
- β. να διευκρινίσει τις διαφορές στην αντίληψη που έχει ο καθένας για το πρόβλημα εστιάζοντας στο **πως** αυτό εμφανίζεται
- γ. να διαπραγματευτεί από κοινού κάποιους στόχους σε σχέση με την επιθυμητή συμπεριφορά του παιδιού και
- δ. να ξεκινήσει από κοινού την εξεύρεση για συγκεκριμένα βήματα για αλλαγή.

Η εντατική συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών αποσκοπεί στη μείωση του διαχωρισμού μεταξύ σχολικής και εξωσχολικής ζωής. Βέβαια, η εκπαίδευση των Ελλήνων εκπαιδευτικών δεν επαρκεί για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις μιας

τέτοιας συνεργασίας. Από εδώ πηγάζει η αναγκαιότητα για συνεχή και ποιοτική *επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*.

Από την άλλη πλευρά, των γονέων, υπό τις σημερινές συνθήκες (συνθήκες εργασίας, μόρφωση, έλλειψη ετοιμότητας για συνεργασία), δεν μπορούμε να αναμένουμε ότι η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς θα βρίσκεται στο επίκεντρο των ενδιαφερόντων τους. Η *επιμόρφωση των γονέων* (π.χ. Σχολές Γονέων) αποτελεί μια καλή προϋπόθεση για την αύξηση της ετοιμότητας αυτών για συνεργασία και επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωργίου, Σ. (2000). Σχέση σχολείου-οικογένειας και ανάπτυξη του παιδιού. Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα.
2. Dowling, E & Osborne, E (2001). Η οικογένεια και το σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.
3. Dubois-Reymond, M (1977). Verkehrsformen zwischen Elternhaus und Schule. Frankfurt/Main: Fischer.
4. Epstein,J (1995).School- family- community partnership. Caring for the children we share. Phi Delta Kappan 701-712.
5. Herbert, M (1995). Ψυχολογικά προβλήματα παιδικής ηλικίας A+B. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
6. Keck,R.W, Kirk,S (Hrsg) 2001. Erziehungspartnerschaft zwischen Elternhaus und Schule: Analysen, Erfahrungen, Perspektiven. Hohengehren: Schneider Verlag.
7. Molnar,A, Lindqist B. (1998):Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
8. Μπρούζος, Α (2001). Η συνεργασία σχολείου-οικογένειας: Προβλήματα και δυνατότητες ανάπτυξής της. Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 15, 97-135.
9. Νέστορος, Ι (1996). Η επιθετικότητα στην οικογένεια, στο σχολείο και την κοινωνία. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- 10.Παπαδιώτη-Αθανασίου, Β (2000): Οικογένεια και όρια:συστημική προσέγγιση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- 11.Πυργιωτάκης, Ι.(2007). Συσχετισμός Οικογενειακού – Κοινωνικού - Πολιτισμικού Περιβάλλοντος στη σχολική επίδοση του παιδιού.ΟΕΠΕΚ:Ηράκλειο Κρήτης.

12. Τριλίβα, Σ & Chimienti G. (1998). Πρόγραμμα ελέγχου των συγκρούσεων. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
13. Τσιάντης Ι, Σιπητάνου, Α, Τζούφρα, Δ, Αρχοντάκη, Ι, Σόλμαν, Μ, Ναυρίδης, Κ. (1986). Ψυχική Υγεία και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη του παιδιού και εφήβου. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.
14. Τσέργας, Ν, Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2000). Όταν τα πράγματα στο σχολείο αγριεύουν! Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
15. Χηνάς, Π, Χρυσ αφίδης, Κ, (2000). Επιθετικότητα στο σχολείο. Αθήνα: (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο).

Ο ρόλος του γονιού στην προετοιμασία του παιδιού-μαθητή για το σχολείο

Βασιλική Μπρουσκέλη

Ψυχολόγος, Msc στην Εφαρμοσμένη Ψυχολογία,

PhD στην Ψυχολογία της Υγείας

vasoula@hotmail.com

Στο πρώτο μέρος της εισήγησης παρουσιάζονται, αναλύονται και συζητούνται οι πιθανοί τρόποι επικοινωνίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας του μαθητή, οι διάφοροι τύποι της γονεϊκής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και ερευνητικά δεδομένα σχετικά με το ρόλο των γονιών στην παρουσία του παιδιού-μαθητή στο σχολείο. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν τη συχνότητα και την ένταση της σχέσης μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας του μαθητή.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται, αναλύονται και συζητούνται οι προτεινόμενοι τρόποι παροχής βοήθειας από την οικογένεια προς το παιδί-μαθητή. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην προσπάθεια πρόκλησης του ενδιαφέροντος του παιδιού για τη μάθηση, στην κατανόηση του ρόλου της «αμοιβής» στη μάθηση και στους πιθανούς και προτεινόμενους τρόπους «αξιολόγησης» του μαθητή.

Τέλος, στο τρίτο μέρος της εισήγησης, στα πλαίσια της ανάλυσης της έννοιας της «βοήθειας κατά τη μελέτη» του μαθητή εκ μέρους του γονιού, παρουσιάζεται, αναλύεται και συζητιέται η έννοια της «εποπτευόμενης αυτονομίας». Το σύνολο της παρουσίασης, στα πλαίσια των όρων της εκπαίδευσης ενηλίκων, χαρακτηρίζεται από την ενεργή και διαρκή εμπλοκή των συμμετεχόντων, με τελικό σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του συγκεκριμένου επιμορφωτικού σεμιναρίου.